

PAWEŁ KALETA

PARAFIALNA RADA DUSZPASTERSKA A PARAFIALNA RADA DS. EKONOMICZNYCH

Prawodawca w Kodeksie Prawa Kanonicznego z 1983 r.¹ przewiduje dla parafii dwa organy doradcze, które mogą świadczyć pomoc proboszczowi w kierowaniu parafią. Są nimi: parafialna rada duszpasterska (kan. 536 § 1) oraz parafialna rada ds. ekonomicznych (kan. 537). Proboszcz parafii powinien skorzystać z aktywności wiernych świeckich działających w parafialnych organach doradczych. Ich aktywność stała się szansą do rozbudzenia wielkich możliwości wiernych świeckich, którzy mogą świadczyć pomoc proboszczowi w kierowaniu parafią. Poprzez ich działalność proboszcz uzyskuje lepsze rozeznanie stanu rzeczy i potrzeb wspólnoty oraz możliwość skorzystania z odmiennego doświadczenia osób świeckich².

Przedmiotem badań będzie próba ukazania kompetencji parafialnej rady duszpasterskiej i parafialnej rady ds. ekonomicznych. W dalszej mierze treść artykułu będzie próbą odpowiedzi na pytanie: czy organy doradcze w parafii mogą być połączone w jedną radę parafialną? Odpowiadając na to pytanie, w pierwszej kolejności należy określić kompetencje parafialnej rady duszpasterskiej i parafialnej rady ds. ekonomicznych. W tym celu nieodzowna jest analiza przepisów prawnych odnoszących się do ustanowienia dwóch odrębnych od siebie rad parafialnych, następnie wskazać należy, jakie są relacje pomiędzy parafialną radą duszpasterską a parafialną radą ds. ekonomicznych. Wnioski będą stanowić reasumpcję wyników badań.

Ks. dr PAWEŁ KALETA – adiunkt Katedry Norm Ogólnych i Kościelnego Prawa Majątkowego, Instytut Prawa Kanonicznego, Wydział Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II, Al. Raławickie 14, 20-950 Lublin; e-mail: kaleta@kul.pl

¹ *Codex Iuris Canonici auctoritate Ioannis Pauli PP. II promulgatus*, AAS 75 (1983), pars II, pp. 1-317; *Kodeks Prawa Kanonicznego*, przekład polski zatwierdzony przez Konferencję Episkopatu Polski, Poznań 1984 [dalej: KPK/83].

² E. GÓRECKI, *Rady parafialne w obowiązujących prawie kościelnym*, „Colloquium Salutis. Wrocławskie Studia Teologiczne” 23-24 (1985), s. 335.

1. PARAFIALNA RADA DUSZPASTERSKA

Parafialna rada duszpasterska (*concilium pastorale*) jest organem doradczym w parafii, która ma na celu pomoc proboszczowi we wszystkich sprawach duszpasterstwa parafialnego w powiązaniu z życiem Kościoła powszechnego³. Powstanie parafialnej rady duszpasterskiej związane jest z rolą laikatu w Kościele. Prawodawca w Kodeksie Prawa Kanonicznego z 1917 r.⁴ nie wspomina o jej ustanowieniu. Dopiero nauka Soboru Watykańskiego II o Kościele jako wspólnocie Ludu Bożego przyczyniła się do ożywienia laikatu (zob. *Lumen gentium*, nr 32)⁵.

Zauważyć jednak należy, że w nauce Soboru nie ma odrębnego dokumentu poświęconego parafialnej radzie duszpasterskiej. W dekreście o apostołstwie świeckich *Apostolicam actuositatem* zapisano, że: „Rada duszpasterska powinna istnieć w miarę możliwości, również na terenie parafialnym czy międzyparafialnym” (n. 26)⁶. Święta Kongregacja ds. Duchowieństwa w liście okólnym o radach duszpasterskich *Omnes christifideles* określa, że: „Nie ma przeszkód, aby na terenie diecezji tworzono rady o identycznym charakterze i funkcji, czy to parafialne, czy rejonowe” (n. 12)⁷. Podobne dyspozycje prawne można odnaleźć w dyrektorium *Ecclesiae imago* Kongregacji ds. Biskupów, w którym stwierdzono, że: „Wielką pomocą w kształtowaniu u świeckich odpowiedzialności za zbawczą misję Kościoła mogą być rady duszpasterskie, diecezjalne i parafialne” (n. 12)⁸. Jednak brak jest specjalnego dokumentu soborowego lub posoborowego poświęconego wyłącznie parafialnej radzie duszpasterskiej.

³ M. FAŁKA, *Podstawy prawne parafialnych rad duszpasterskich*, „Miesięcznik Kościelny Archidiecezji Poznańskiej” 38 (1987), nr 8, s. 240.

⁴ *Codex Iuris Canonici auctoritate Pii X Pontificis Maximi iussu digestus*, Benedicti Papae XV auctoritate promulgatus (27.05.1917), AAS 9 (1917), pars II, pp. 2-523 [dalej: KPK/17].

⁵ CONCILIUM OECUMENICUM VATICANUM II, Constitutio dogmatica *Lumen gentium* (21.11.1964), AAS 57 (1965), pp. 5-75; tekst polski: *Sobór Watykański II, Konstytucje. Dekrety. Deklaracje*, Poznań 2002, s. 104-166.

⁶ CONCILIUM OECUMENICUM VATICANUM II, Decretum de apostolatu laicorum *Apostolicam Actuositatem* (18.11.1965), AAS 58(1966), pp. 757-787; tekst polski: *Sobór Watykański II, Konstytucje. Dekrety. Deklaracje*, s. 377-401; zob. R. SOBAŃSKI, *Uwagi o strukturze parafialnej rady duszpasterskiej*, „Ateneum Kapłańskie” 81 (1973), s. 136; J. WROCEŃSKI, *Rady parafialne*, [w:] S.L. GŁÓDŹ, J. KRUKOWSKI, M. SITARZ (red.), *Parafia w prawie kanonicznym i w prawie polskim*, Lublin 2013, s. 114.

⁷ SACRA CONGREGATIO PRO CLERICIS, Lettera circolare circa i consigli pastorali *Omnes christifideles*, (25.12.1973), Romae 1973; tekst polski: *Posoborowe prawodawstwo kościelne*, oprac. E. Szafrrowski, Warszawa 1973, s. 231-249.

⁸ CONGREGATIO PRO EPISCOPIS, Directorio per il Ministero Pastorale dei Vescovi *Ecclesiae imago* (22.02.1973) [dalej: EI]; tekst polski: W. KACPRZYK, M. SITARZ (red.), *Ustrój hierarchiczny Kościoła. Wybór źródeł*, Lublin 2006, s. 403-516.

W pierwszym etapie debat Papieskiej Komisji ds. Rewizji Kodeksu Prawa Kanonicznego parafialna rada duszpasterska nie była przedmiotem dyskusji⁹. Propozycja ustanowienia przepisu prawnego pojawiła się dopiero w komentarzach po wydaniu schematu prawa kanonicznego z 1977 r. Projekt kan. 536 KPK/83 został zawarty w Schemacie z 1980 r.¹⁰ Zauważyć jednak należy, że kanon ten określa ogólne ramy prawne parafialnej rady duszpasterskiej. Prawo partykularne powinno, w tej mierze, uszczegółowić i dostosować przepisy prawa powszechnego. Ważną przesłanką jest również uszeregowanie kanonów w KPK/83. Parafialna rada duszpasterska została umieszczona jako pierwsza wśród parafialnych organów doradczych, następnym kanonem po nim występującym w KPK/83 jest przepis określający parafialną radę ds. ekonomicznych. Taka kolejność kanonów może świadczyć, że parafialna rada duszpasterska powinna mieć miejsce priorytetowe w parafii w stosunku do parafialnej rady ds. ekonomicznych.

Ustanowienie parafialnej rady duszpasterskiej, zgodnie z kan. 536 § 1 nie jest obligatoryjne¹¹. Zastosowane sformułowanie w kan. 536 § 1, „jeśli byłoby to pożyteczne”, pozwala wnioskować, że decyzja ustanowienia parafialnej rady duszpasterskiej leży w gestii biskupa diecezjalnego. Aby ją ustanowić, biskup powinien zasięgnąć opinii rady kapłańskiej (kan. 536 § 1). Do biskupa diecezjalnego należy również ustanowienie przepisów dotyczących wyboru członków, okresu kadencji oraz zakresu praw i obowiązków parafialnej rady duszpasterskiej¹². *II Polski Synod Plenarny (1991-1999)*¹³ stanowi, że KPK/83 zobowiązuje do tworzenia parafialnych rad ds. ekonomicznych oraz zaleca tworzenie parafialnych rad duszpasterskich.

Parafialna rada duszpasterska posiada jedynie głos doradczy (kan. 536 § 2). Jej celem jest udzielenie pomocy proboszczowi w pracach duszpasterskich zgodnie z własnym statutem. Wszelkie opinie jak i uchwały rady są jedynie pomocą dla proboszcza w podejmowaniu decyzji. Nie jest to jednak organ władzy. Proboszcz powinien liczyć się z udzieloną opinią przez radę duszpasterską, niemniej bez poważnych racji nie powinien on działać wbrew udzielonej opinii. W przypadku, gdy udzielona opinia jest niesłuszna, proboszcz powinien przedstawić swoje racje.

⁹ „Communicaciones” 12 (1980), s. 415-416.

¹⁰ E. SZTAFROWSKI, *Parafia w hierarchicznej strukturze Kościoła*, „Prawo Kanoniczne” 34 (1991), nr 3-4, s. 62.

¹¹ T.J. GREEN, *Selected Issues in Developing Structures of Diocesan Communion*, „The Jurist” 60 (2009), s. 436-438.

¹² Zob. J.A. RENKEN, *Pastoral Councils. Pastoral Planning and Dialogue among the People of God*, „The Jurist” 53 (1993), s. 132-154.

¹³ Poznań 2001.

Nie ma on jednak obowiązku podejmować decyzji zgodnie z udzieloną opinią przez radę. Warto również przedstawić znaczenie personalne, które określa, że proboszcz nie staje wobec rady, ale z parafianami i wobec parafian w radzie¹⁴. Ustanowienie rady duszpasterskiej stwarza szansę aktywniejszego zaangażowania się wiernych świeckich w życie Kościoła i może stać się pomocą w duszpasterstwie parafialnym.

Skład rady duszpasterskiej powinien odzwierciedlać strukturę religijno-społeczną i terytorialną wspólnoty parafialnej. Rada duszpasterska powinna być wspólnotą jednej wiary, zespolonych miłością Chrystusa i nadzieją, którzy stawiają sobie za cel rozwój parafii poprzez działalność duszpasterską wśród ogółu parafian. Chodzi zatem o osoby kompetentne, mające na uwadze walory intelektualne i moralne. Sposób wyboru na członków rady powinny określić normy określone przez biskupa diecezjalnego (kan. 536 § 2). Proboszcz parafii pełni funkcję przewodniczącego rady¹⁵. Z urzędu do rady duszpasterskiej powinni należeć: rektorzy kościołów usytuowanych na terenie parafii, (jeśli znajdują się na terenie parafii) wikariusze, diakoni stali, przełożeni instytutów życia konsekrowanego i stowarzyszeń życia apostołskiego pracujących w parafii, katecheci zamieszkujący i uczący w szkołach na terenie parafii, członkowie parafialnego koła Caritas, moderatorzy wspólnot modlitewnych, apostołskich, ruchów i stowarzyszeń katolickich działających w parafii.

Liczba członków rady powinna być dostosowana do wielkości i potrzeb parafii. Prawodawca kodeksowy nie określa kryteriów, jakimi należy posłużyć się w powoływaniu członków rady. Aby rada duszpasterska mogła spełnić należycie powierzone jej zadania, osoby powołane do niej powinny być roztropnie dobierane, biorąc pod uwagę walory intelektualne i moralne danej osoby. Prawo partykularne powinno uszczegółwić tę kwestię. Podobnie, prawodawca nie określa wymogu zatwierdzenia ukonstytuowanej rady¹⁶.

Parafialna rada duszpasterska tak samo jak rada ds. ekonomicznych nie posiada osobowości prawnej i nie ma uprawnień do parafii na zewnątrz. Wspomniana rada działa na zasadzie odpowiedzialności zbiorowej. Członkowie rady

¹⁴ R. SOBAŃSKI, *Uwagi o strukturze parafialnej rady duszpasterskiej*, s. 137; P. KASPRZYK, Z. BARANOWSKI, *Parafialna rada do spraw ekonomicznych. Przewodnik dla duszpasterzy i osób świeckich*, Sandomierz 2001, s. 33.

¹⁵ Zob. M. SITARZ, *Parafialne rady*, [w:] *Encyklopedia Katolicka*, t. XIV, Lublin 2010, kol. 1328.

¹⁶ Zob. J. MARIŃSKI, *Udział katolików świeckich w życiu parafii. Założenia i rzeczywistość*, Płock 2008.

mogą działać w granicach swych kompetencji, które powinny być określone w prawie partykularnym¹⁷.

Ustanowienie parafialnej rady duszpasterskiej nie zwalnia proboszcza od odpowiedzialności za poziom duszpasterstwa parafialnego, podobnie nie może on scedować na radę duszpasterską obowiązków związanych z duszpasterstwem parafialnym. W przypadku, gdy parafialna rada duszpasterska została ustanowiona, proboszcz powinien w zależności od potrzeby korzystać z jej pomocy.

Do zadań parafialnej rady duszpasterskiej należy m.in. pomoc:

1) w organizowaniu dzieł duszpasterskich w parafiach (animacja liturgiczna, animacja nabożeństw i uroczystości parafialnych, wspieranie nowo tworzących się grup, pomoc misjom katolickim, organizowanie rekolekcji);

2) w działalności wychowawczej dzieci i młodzieży;

3) w kierowaniu parafią.

Częstotliwość posiedzeń podyktowana powinna być aktualnymi potrzebami parafii, lub zaplanowana z góry przynajmniej raz na kwartał. Natomiast raz w roku powinno odbyć się otwarte posiedzenie rady parafialnej, aby umożliwić wiernym zapoznanie się z jej pracami. Porządek obrad i tematy, które mają być omawiane, ustala proboszcz w porozumieniu z niektórymi członkami parafialnej rady duszpasterskiej. Porządek dzienny posiedzenia powinien być podany wcześniej do wiadomości wszystkim członkom rady.

Okres kadencji parafialnej rady duszpasterskiej powinien trwać pięć lat. Jednak nie ma przepisu prawnego regulującego okres trwania kadencji. Powstaje jednak pytanie, czy w sytuacji wakatu na urzędzie proboszcza rada duszpasterska powinna utracić swoje uprawnienia? W odpowiedzi na to pytanie wskazać należy, że rada duszpasterska powinna utracić swoje uprawnienia, a powołany nowy proboszcz powinien ustanowić nową radę duszpasterską. Jednak prawodawca w KPK/83 nie sprecyzował takiej sytuacji *sede vacante* na urzędzie proboszcza, jak w przypadku biskupa diecezjalnego. Wydaje się słuszny postulat, że prawo partykularne powinno uszczegółowić wspomnianą sytuację oraz określić częstotliwość posiedzeń rady, jak i możliwość odwołania poszczególnych ich członków, jeśli rada duszpasterska nie potrafi skutecznie realizować swych zadań.

¹⁷ Zob. J. WROCEŃSKI, *Udział wiernych świeckich w wykonywaniu władzy rządzenia w Kościele partykularnym*, „Kieleckie Studia Teologiczne” 8 (2009), s. 215-230.

2. PARAFIALNA RADA DS. EKONOMICZNYCH

Parafialna rada ds. ekonomicznych (*consilium a rebus oeconomicis*) jest organem pomocniczym, która służy proboszczowi w zarządzaniu parafią zgodnie z przepisami kan. 1281-1288¹⁸. Podobnie jak rada duszpasterska, parafialna rada ds. ekonomicznych nie ma swego odpowiednika w KPK/17.

Powołanie parafialnej rady ds. ekonomicznych jest obligatoryjne. Przepis ten dotyczy każdej parafii, zarówno terytorialnej, jak i personalnej. Prawodawca w kan. 1280 ustanowił ogólną zasadę: „Każda osoba prawna powinna mieć własną radę do spraw ekonomicznych lub przynajmniej dwóch doradców, którzy mają wspierać zarządcę w wypełnianiu jego zadań, zgodnie ze statutami”. Godzi się jednak zauważyć, że w przypadku parafii należy zastosować kan. 537, w którym prawodawca jasno precyzuje, że „w **każdej parafii** powinna być rada do spraw ekonomicznych” [wyróżn. – P.K.]. Jest to zatem przepis obligatoryjny, wobec którego nie można zastosować alternatywy wyrażonej w kan. 1280, odnoszącej się do ustanowienia przynajmniej dwóch doradców w zamian powołania rady ds. ekonomicznych¹⁹. Prawodawca w *II Polskim Synodzie Plenarnym* zaleca: „Aby w programie wizytacji parafialnej znalazło się miejsce na spotkanie z radą parafialną i ekonomiczną” (n. 46).

Parafialna rada ds. ekonomicznych nie posiada osobowości prawnej, nie zastępuje proboszcza w reprezentowaniu parafii i nie działa w jego imieniu (kan. 532). Jest ona organem doradczym, której celem jest udzielanie rady proboszczowi w zarządzaniu dobrami parafialnymi.

W przypadku, gdy parafia została powierzona kleryckiemu instytutowi zakonnemu lub kleryckiemu stowarzyszeniu życia apostołskiego, wówczas instytut zakonny jest zobowiązany ustanowić parafialną radę ds. ekonomicznych, pomimo że prowincja lub dom danego instytutu ma własną radę ds. ekonomicznych, ustanowioną zgodnie z postanowieniami własnej konstytucji. Prawodawca w kan. 627 § 1 stanowi: „Przełożeni powinni mieć własną radę”. Nie określa jednak, czy przepis ten dotyczy przełożonych generalnych instytutu czy przełożonych prowincji, czy domu zakonnego. W takim przypadku należy zastosować kan. 1280. Zgodnie z kan. 635 § 1: „Dobra doczesne instytutów zakonnych jako kościelne rządzą się przepisami Księgi V Dobra doczesne Kościoła, chyba że co innego wyraźnie zastrzeżono”.

¹⁸ J. BAKALARZ, *Model parafii w świetle nowego Kodeksu Prawa Kanonicznego*, „Kościół i Prawo” 7 (1990), s. 158.

¹⁹ Zob. M.J. O'BRIEN, *Instructions for Parochial Temporal Administration*, „Catholic Lawyer” 41 (2001), s. 113-143.

Podstawowym zadaniem parafialnej rady ds. ekonomicznych jest pomoc proboszczowi w udzielaniu mu rad w granicach swych kompetencji, mając na uwadze również znaczenie kan. 532²⁰. Prawodawca kościelny ściśle nie precyzuje, czy parafialna rada ds. ekonomicznych ma jedynie głos doradczy, tak jak w przypadku parafialnej rady duszpasterskiej, wobec której prawodawca jasno określa, że ma ona jedynie głos doradczy (kan. 536 § 2)²¹. Kongregacja ds. Duchowieństwa w instrukcji o niektórych kwestiach dotyczących współpracy wiernych świeckich w ministerialnej posłudze kapłanów *Ecclesia de mysterio* (15 sierpnia 1997)²², zatwierdzonej *in forma specifica* przez św. Jana Pawła II, stanowi, że parafialna rada ds. ekonomicznych cieszy się tylko głosem doradczym i nie może w żaden sposób stać się instytucją podejmującą wiążące decyzje (art. 5 § 2). W artykule 5 § 5 rzeczonyj instrukcji znaleźć można wskazanie, że parafialna rada ds. ekonomicznych nie może być zastąpiona żadnym paralelnym organem.

W związku z powyższym stwierdzić należy, że parafialna rada ds. ekonomicznych nie wyręcza proboszcza w podejmowaniu decyzji. Za zarządzanie dobrami parafialnymi odpowiedzialny jest proboszcz jako prawny reprezentant kościelnej osoby prawnej (kan. 532, 1279 § 1). Proboszcz, chociaż w podejmowaniu decyzji nie jest związany opinią parafialnej rady ds. ekonomicznych, to jednak bez uzasadnionego powodu nie powinien odstępować od udzielonej opinii²³. Wyrażona opinia pomaga proboszczowi sformułować własne zdanie, dostrzec ewentualne zagrożenia i podjąć odpowiedzialną decyzję.

Biorąc pod uwagę kan. 537, parafialna rada ds. ekonomicznych rządzi się zarówno prawem powszechnym, jak i prawem partykularnym ustanowionym przez biskupa diecezjalnego²⁴. W przypadku gdyby biskup diecezjalny w prawie partykularnym ustanowił jej kompetencje dla udzielenia uprzedniej zgody np. w celu dokonania aktów alienacji *patrimonium stabile*, wówczas proboszcz zob-

²⁰ K.M. McDONOUGH, *The Diocesan and Parish Finance Council*, [w:] K.E. MCKENNA, L.A. DINARDO, J.W. POKUSA (eds.), *Church Finance Handbook*, Washington 1999, s. 135-149.

²¹ Zob. J. GONZÁLEZ, *El párroco y la administración de los bienes eclesíasticos*, „Anuario Argentino de Derecho Canónico” 11 (2004), s. 397-430; T.J. GREEN, *Shepherding the Patrimony of the Poor. Diocesan and Parish Structures of Financial Administration*, „The Jurist” 56 (1996), s. 706-734; G. TREVISAN, *L'aiuto al parroco da parte del consiglio per gli affari economici*, „Quaderni di diritto ecclesiale” 25 (2012), s. 437-447.

²² Por. CONGREGATIO PRO CLERICIS, *Instructio de quibusdam quaestionibus circa fidelium laicorum cooperationem sacerdotum ministerium spectantem Ecclesia de mysterio* (15.08.1997), AAS 89 (1997), pp. 852-877.

²³ Por. M. ŻUROWSKI, *Hierarchiczne funkcje zarządzania Kościołem*, t. I, Warszawa 1979, s. 81.

²⁴ Zob. I.B. WATERS, *Bishop's Responsibility in Parish Financial Matters*, [w:] A.J. ESPELAGE (ed.), *CLSA Advisory Opinions 1994-2000*, Washington 2002, s. 405-406.

wiązany będzie uzyskać zgodę przed złożeniem pisemnej prośby do biskupa diecezjalnego dla dokonania aktów alienacji (por. kan. 1291)²⁵. Podobne wymagania mogą dotyczyć aktów nadzwyczajnego zarządzania (kan. 1281 § 1). Odnośnie do ważności takiego aktu należy zachować przepisy zawarte w kan. 127 § 1-3.

Z uwagi na przypadki zaniedbań lub nadużyć w dziedzinie zarządzania dobrami parafialnymi, słuszny wydaje się postulat, aby ustanowić stosowne przepisy określające kompetencje parafialnej rady ds. ekonomicznych. Tak określone przepisy prawa przyczyniłyby się do większej odpowiedzialności i transparentności w dziedzinie spraw majątkowych w parafii²⁶.

Procedura dotycząca zarówno wyboru członków parafialnej rady ds. ekonomicznych, jak i liczby jej członków powinna być określona w prawie partykularnym²⁷. Członków rady ds. ekonomicznych powołuje zawsze proboszcz. Członkami powinni być wierni, którzy posiadają biegłość w sprawach ekonomicznych (EI 135). W przeciwieństwie do diecezjalnej rady ds. ekonomicznych prawo powszechne nie precyzuje, że ze składu rady wykluczeni są krewni i powinowaci proboszcza aż do czwartego stopnia (por. kan. 494 § 3). Prawo partykularne powinno jasno ustanowić kryteria określające kandydatów do członkostwa w parafialnej radzie ds. ekonomicznych. *Per analogiam* do diecezjalnej rady ds. ekonomicznych kandydaci powinni wykazać się biegłością w sprawach ekonomicznych, dobrze znać wymagania prawa cywilnego jak i kanonicznego w zakresie dóbr kościelnych oraz cieszyć się dobrą opinią²⁸. Chociaż prawodawca ściśle nie określa minimalnej liczby członków wymaganej dla działania rady ds. ekonomicznych, to jednak na podstawie kan. 127 § 1 należy stwierdzić, że trzy osoby jest to minimalna liczba członków rady²⁹.

Wybór członków rady powinien być raczej dokonany przez proboszcza³⁰. Z uwagi na liczbę wiernych należących do parafii, należy pozwolić ich członkom na aktywne zaangażowanie się wiernych w działalność parafii. Prawo partykularne powinno określić, czy ustanowienie rady powinno być zatwierdzone przez bis-

²⁵ J. JANICKI, *Parishes, Pastors and Parochial Vicars*, [w:] J. CORIDEN, T. GREEN, E. HEINTSCHEL (eds.), *The Code of Canon Law. A Text and Commentary*, New York 1985, s. 433.

²⁶ J.A. RENKEN, *Church Property Issues: Contemporary Canonical Challenges*, http://www.ccls-csdc.ca/News/NL001_2012/2013_Conv/11_J.Renken.doc [dostęp: 3.01.2015].

²⁷ K.M. McDONOUGH, *The Diocesan and Parish Finance Council*, s. 142.

²⁸ Wydaje się zrozumiałe, że członkowie parafialnej rady ds. ekonomicznych powinni być wiernymi, czyli osobami ochrzczonymi i należącymi do Kościoła katolickiego. Przez analogię do diecezjalnej rady ds. ekonomicznych nie powinni być krewnymi lub powinowatymi proboszcza aż do czwartego stopnia.

²⁹ V. DE PAOLIS, *Los bienes temporales de la Iglesia*, Madrid 2012, s. 186.

³⁰ Zob. P.J. SHEA, *Parish Finance Councils*, „CLSA Proceedings” 68 (2006), s. 180-181.

kupa diecezjalnego, czy wystarczające będzie poinformowanie kurii diecezjalnej w odpowiednim czasie. Podobne wymagania powinny być określone odnośnie do czasu trwania wybranej rady ds. ekonomicznych³¹. Członkowie rady uczestniczą w posiedzeniach bezinteresownie i nie mogą oczekiwać ekwiwalentu nawet finansowego za udział w posiedzeniach.

Podstawowym celem parafialnej rady ds. ekonomicznych jest troska i współudział w administrowaniu dobrami parafialnymi. Jej zadania powinny być określone tak w prawie powszechnym, jak i prawie partykularnym wydanym przez biskupa diecezjalnego. Wśród nich można wymienić następujące zadania:

- 1) Przygotowanie rocznego sprawozdania przychodów i rozchodów (kan. 1284 § 3);
- 2) Pomoc w zatwierdzeniu bilansu przychodów i rozchodów za rok ubiegły (zob. kan. 494);
- 3) Pomoc w przygotowaniu i uaktualnieniu księgi inwentarzowej (zob. kan. 1283 2°);
- 4) Udzielenie opinii w sprawach aktów nadzwyczajnego zarządzania i aktów alienacji (zob. kan. 1281 § 1; 1293 § 2);
- 5) Udzielenie opinii w sprawie zawierania umów o pracę lub innych umów cywilnoprawnych (zob. kan. 1286; 1290);
- 6) Udzielenie opinii w sprawach pomocy socjalnej (zob. kan. 1285; 222 § 2);
- 7) Udzielenie opinii w sprawach napraw, konserwacji, lub innych kosztownych inwestycji (zob. kan. 1281 § 2);
- 8) Udzielenie opinii w sprawach płac dla pracowników świeckich w parafii (zob. kan. 1254 § 2);
- 9) Udzielenie opinii w sprawach ubezpieczenia mienia i odpowiedzialności cywilnej (kan. 1284 § 2, 2°);
- 10) Pomoc w realizacji projektów budowlanych;
- 11) Pomoc w interpretacji przepisów prawnych i podatkowych oraz ich stosowanie w praktyce³².

Parafialna rada ds. ekonomicznych powinna być odpowiedzialna za stan majątku parafialnego w różnych sytuacjach nadzwyczajnych³³, do których należy m.in. sytuacja *sede vacante* i *sede impedita*. Rada ds. ekonomicznych nie może

³¹ P. KASPRZYK, Z. BARANOWSKI, *Parafialna rada do spraw ekonomicznych*, s. 29.

³² F.G. MORRISEY, *Class notes*, komentarz dotyczący kan. 1280. Dokument niepublikowany, w posiadaniu autora artykułu.

³³ Zob. M. SITARZ, *Zarządzanie parafią w sytuacjach nadzwyczajnych*, [w:] S.L. GŁÓDŹ, J. KRUKOWSKI, M. SITARZ (red.), *Parafia w prawie kanonicznym i prawie polskim*, Lublin 2013, s. 133-154.

ingerować w majątek własny proboszcza, nawet w przypadku jego śmierci³⁴. Prawo partykularne powinno uszczegółowić kompetencje na wypadek śmierci proboszcza. Wydaje się słuszny postulat, że w przypadku śmierci proboszcza parafialna rada ds. ekonomicznych powinna być rozwiązana lub zawieszona. Wynika to z faktu, że parafialna rada ds. ekonomicznych jest organem doradczym służącym proboszczowi i nie może działać bez niego. Powołany nowy proboszcz powinien mieć alternatywę: przyjąć dotychczasową radę lub w odpowiednim czasie ustanowić nową³⁵.

Z natury parafialna rada ds. ekonomicznych jest organem stałym. Określenie czasu trwania kadencji należy do biskupa diecezjalnego. *Per analogiam* do diecezjalnej rady ds. ekonomicznych można przyjąć, że okres kadencji parafialnej rady powinien trwać pięć lat. Prawo partykularne powinno doprecyzować czas trwania kadencji, jak i możliwość odnowienia części członków lub ich odwołania³⁶. Należy zagwarantować możliwość ponownego członkostwa w radzie, w szczególności w małych parafiach, gdzie napotkać można trudności w znalezieniu kompetentnych osób³⁷.

Prawo partykularne powinno określić częstotliwość posiedzeń w stosunku rocznym. Zdaniem J.A. Renkena, minimalna liczba posiedzeń powinna wynosić przynajmniej dwa razy w roku³⁸. Z uwagi jednak na działania inwestycyjne w parafii, lub inne potrzeby konsultacyjne, wydaje się słuszne, aby posiedzenia odbywały się co kwartał, lub w zależności od potrzeby. Wspomniana liczba posiedzeń powinna być określona w prawie partykularnym³⁹.

Z przedstawionej analizy prawnej należy wnioskować, że parafialna rada ds. ekonomicznych jest organem niezależnym od parafialnej rady duszpasterskiej oraz posiada odrębne od niej kompetencje.

³⁴ Por. E. PRZEKOP, *Przewodnik duszpasterski według Kodeksu Jana Pawła II*, Olsztyn 1990, s. 37.

³⁵ Zob. S. KARAMBAL, *Consultative Bodies Within Parish According to the 1983 Code of Canon Law*, Roma 1989, s. 125-126.

³⁶ Z. BARAN, *Parafialna rada do spraw ekonomicznych (Status w świetle Kodeksu Prawa Kanonicznego z 1983 r.)*, „Wiadomości Archidiecezji Lubelskiej” 72 (1998), nr 4, s. 771.

³⁷ J.C. PERISSET, *La paroisse. Commentaire des canons 515-572*, Paris 1989, s. 175.

³⁸ J.A. RENKEN, *Church Property. A Commentary on Canon Law Governing temporal Goods in the United States and Canada*, Ottawa 2009, s. 197.

³⁹ P.J. SHEA, *Parish Finance Councils*, s. 180.

3. STOSUNEK PARAFIALNEJ RADY DUSZPASTERSKIEJ DO PARAFIALNEJ RADY DS. EKONOMICZNYCH

Podjmując próbę zestawienia dwóch parafialnych rad doradczych, należy wpierym odpowiedzieć na pytania: 1) Jakie są relacje między parafialną radą duszpasterską a parafialną radą ds. ekonomicznych? 2) Czy parafialna rada duszpasterska posiada uprawnienia w zakresie spraw ekonomicznych w parafii? 3) Czy możliwe jest połączenie dwóch rad parafialnych w jeden parafialny organ doradczy?

W odpowiedzi na pierwsze pytanie należy wskazać, że prawodawca kodeksowy poświęca odrębne przepisy prawne parafialnej radzie duszpasterskiej (kan. 536) i parafialnej radzie ds. ekonomicznych (kan. 537). Te różnice stanowią, że są to odrębne organy doradcze w parafii.

Odnosnie do drugiego pytania prawodawca w KPK/83 nie przewiduje żadnych wspólnych kompetencji między parafialną radą duszpasterską a parafialną radą ds. ekonomicznych. Warto dodać, że problem ten był również przedmiotem debaty przeprowadzonej przez *Pontificia Commissio Codici Iuris Canonici Recognoscendo*, która stwierdziła, że nie należy szukać żadnych powiązań między tymi dwoma organami doradczymi w parafii, ponieważ są to dwa różne gremia⁴⁰. Uzasadnienie takiego wniosku stanowią również nazwy własne rad parafialnych użyte przez prawodawcę w KPK/83. Dlatego należy wnioskować, że są to dwie, niezależne od siebie gremia parafialne, które mają odrębne kompetencje.

Na pytanie: czy możliwe jest połączenie dwóch rad parafialnych w jedną parafialną radę, należy stwierdzić, że prawodawca kodeksowy nie przewiduje takiej możliwości prawnej. Dowodzi temu wspomniana Instrukcja Kongregacji ds. Duchowieństwa o niektórych kwestiach dotyczących współpracy wiernych świeckich w ministerialnej posłudze kapłanów *Ecclesia de mysterio* (15 sierpnia 1997), która została zatwierdzona *in forma specifica* przez św. Jana Pawła II. W artykule 5 § 5 instrukcji znaleźć można wskazanie, że parafialna rada duszpasterska i parafialna rada ds. ekonomicznych ustanowione zgodnie z prawem powszechnym (kan. 536 § 1, 537), nie mogą być zastąpione żadną paralelną instytucją. Jeśli ich struktury zostały zmienione w przeszłości jako wyraz lokalnych zwyczajów lub pod wpływem szczególnych okoliczności, należy podjąć stosowne kroki, aby dostosować je do wymogów obowiązującego prawodawstwa kościelnego.

⁴⁰ B. DAVID, *Les conseils paroissiaux*, „Les Cahiers du Droit Ecclesial” 3 (1986), nr 1, s. 32; F. COCCOPALMERIO, *Quaestiones de paroecia in novo Codice*, „Periodica de re morali, canonical, liturgica” 73 (1984), s. 405; Z. BARAN, *Parafialna rada do spraw ekonomicznych*, s. 776.

Pomimo że wspomniane powyżej rady parafialne nie mogą być łączone w jedną radę parafialną, wcale nie przesądza, iż obie rady nie mogą razem współpracować dla wspólnego dobra w parafii. Prawo partykularne w tym względzie powinno określić zasady takiej współpracy, bowiem wiele spraw wchodzących w zakres ich działania ma zarówno duszpasterski, jak i ekonomiczny wymiar. Na przykład parafialna rada duszpasterska, aby zrealizować określoną decyzję, potrzebuje środków finansowych, o przyznaniu których opiniuje rada ekonomiczna, i odwrotnie, decyzje ekonomiczne mają często aspekt duszpasterski⁴¹.

Z. Baran wyróżnia kilka modeli współpracy wspomnianych rad parafialnych:

- 1) Określona liczba osób może być członkami w obydwóch radach;
- 2) Obydwie rady odbywają wspólne posiedzenia;
- 3) Rada ds. ekonomicznych może być jednym z komitetów rady duszpasterskiej⁴².

Pierwsze dwa odniesienia nie budzą wątpliwości, ponieważ nie odnoszą się do ich autonomii każdej w swoim zakresie. W przypadku trzecim mogą pojawić się wątpliwości, ponieważ takie rozwiązanie może naruszać odrębność parafialnej rady ds. ekonomicznych od rady duszpasterskiej. Jednak problem ten jest problemem formalnym, w przypadku gdy parafialna rada ds. ekonomicznych pełni rolę komitetu wyodrębnionego z parafialnej rady duszpasterskiej⁴³. Wówczas rodzi się trudność z interpretacją prawną: jak rada ds. ekonomicznych, której ustanowienie jest obligatoryjne w parafii, może być komitetem parafialnej rady duszpasterskiej, której ustanowienie jest fakultatywne i uzależnione od biskupa diecezjalnego. Takie unormowanie prawne wydaje się sprzeczne z KPK/83.

W przypadku gdy w parafii ustanowione są obydwie rady parafialne, wówczas nic nie stoi na przeszkodzie, aby razem współpracowały dla dobra wspólnego w parafii. Zgodnie z kan. 537, biskup może powiększyć kompetencje parafialnej rady ds. ekonomicznych⁴⁴, co nie wyklucza, że jej członkowie mogą być również członkami parafialnej rady duszpasterskiej. Ponadto udział wspólny w posiedzeniach obydwu rad pozwala proboszczowi nadzorować działalność obydwóch gremiów parafialnych.

Zadanie współpracy dwóch rad w parafii: rady duszpasterskiej i rady ds. ekonomicznych, stanowi ważny postulat dobrze działającego duszpasterstwa parafialnego. Ich ustanowienie jak i wzajemna współpraca dla dobra wspólnego stanowią

⁴¹ Por. F. COCCOPALMERIO, *Quaestiones de paroecia in novo Codice*, s. 406.

⁴² Z. BARAN, *Parafialna rada do spraw ekonomicznych*, s. 777.

⁴³ K.M. McDONOUGH, *The Diocesan and Parish Finance Council*, s. 142.

⁴⁴ A. SOUSA-COSTA, *Comentario al can. 537*, [w:] P.V. PINTO (ed.), *Comentario al Código de Derecho Canónico*, Città del Vaticano 1985, s. 325.

konkretny przykład i potwierdzenie ważnej roli wiernych świeckich w życiu wspólnoty parafialnej. Dwa organy doradcze w parafii mogą również przyczynić się do ożywienia życia apostołskiego w parafii i być niepowetowaną szansą nowych inicjatyw tak duszpasterskich, jak i ekonomicznych.

WNIOSKI

1. Parafialna rada duszpasterska i parafialna rada ds. ekonomicznych stanowią formę aktywnego zaangażowania się wiernych świeckich w życie parafii.

2. Parafialna rada duszpasterska (*consilium pastorale*) jest organem doradczym w parafii, która ma na celu pomoc proboszczowi we wszystkich sprawach duszpasterstwa parafialnego w powiązaniu z życiem Kościoła powszechnego. Jej ustanowienie zgodnie z kan. 536 § 1, nie jest obligatoryjne. Decyzja o ustanowieniu parafialnych rad duszpasterskich w każdej parafii należy do biskupa diecezjalnego po uzyskaniu uprzednio opinii rady kapłańskiej. Rada duszpasterska posiada jedynie głos doradczy i kieruje się normami określonymi przez biskupa diecezjalnego (kan. 536 § 2).

3. Parafialna rada ds. ekonomicznych (*consilium a rebus oeconomicis*) jest organem pomocniczym, która służy proboszczowi w zarządzaniu parafią zgodnie z przepisami kan. 1281-1288. Jej ustanowienie jest obligatoryjne. Rządzi się normami pochodzącymi z dwojakiego rodzaju źródeł, tj. prawa powszechnego i prawa partykularnego wydanego przez biskupa diecezjalnego.

4. Prawodawca w KPK/83 nie przewiduje żadnych wspólnych kompetencji pomiędzy parafialną radą duszpasterską a parafialną radą ds. ekonomicznych. W art. 5 § 5 Instrukcji Kongregacji ds. Duchowieństwa o niektórych kwestiach dotyczących współpracy wiernych świeckich w ministerialnej posłudze kapłanów *Ecclesia de mysterio* (15 sierpnia 1997) znajduje się wskazanie, że: „Parafialna rada ds. ekonomicznych nie może być zastąpiona żadnym paralelnym organem”.

5. Obie rady parafialne mogą razem współpracować dla wspólnego dobra w parafii. Prawo partykularne w tym względzie powinno określić zasady takiej współpracy.

BIBLIOGRAFIA

1. ŹRÓDŁA PRAWA

- Codex Iuris Canonici auctoritate Ioannis Pauli PP. II promulgatus, AAS 75 (1983), pars II, pp. 1-317; Kodeks Prawa Kanonicznego, przekład polski zatwierdzony przez Konferencję Episkopatu, Pallottinum, Poznań 1984.
- Codex Iuris Canonici auctoritate Pii X Pontificis Maximi iussu digestus. Benedicti Papae XV auctoritate promulgatus (27.05.1917), AAS 9 (1917), pars II, pp. 2-523.
- CONCILIUM OECUMENICUM VATICANUM II, Constitutio dogmatica *Lumen gentium* (21.11.1964), AAS 57 (1965), pp. 5-75; tekst polski: Sobór Watykański II, Konstytucje. Dekrety. Deklaracje, Pallottinum, Poznań 2002, s. 104-166.
- CONGREGATIO PRO EPISCOPIS, Directorio per il Ministero Pastorale dei Vescovi *Ecclesiae imago* (22.02.1973); tekst polski: Wiesław KACPRZYK, Mirosław SITARZ (red.), Ustrój hierarchiczny Kościoła. Wybór źródeł, Wydawnictwo KUL, Lublin 2006, s. 403-516.
- CONGREGATIO PRO CLERICIS, Instructio de quibusdam quaestionibus circa fidelium laicorum cooperationem sacerdotum ministerium spectantem *Ecclesia de mysterio*, (15.08.1997), AAS 89 (1997), pp. 852-877.
- PONTIFICIA COMMISSIO CODICI IURIS CANONICI RECOGNOSCENDO, „Communicationes” 12 (1980), s. 415-416; 13 (1981), s. 307-308.
- SACRA CONGREGATIO PRO CLERICIS, Lettera circolare circa i consigli pastorali *Omnes christifideles*, (25.12.1973), Romae 1973; tekst polski: Posoborowe prawodawstwo kościelne, oprac. E. Sztafrowski, ATK, Warszawa 1973, s. 231-249.
- II Polski Synod Plenarny (1991-1999), Poznań 2001.

2. LITERATURA

- BAKALARZ Józef: Model parafii w świetle nowego Kodeksu Prawa Kanonicznego, „Kościół i Prawo” 7 (1990), s. 133-167.
- BARAN Zenon: Parafialna rada do spraw ekonomicznych (Status w świetle Kodeksu Prawa Kanonicznego z 1983 r.), „Wiadomości Archidiecezji Lubelskiej” 72 (1998), nr 4, s. 764-777.
- COCCOPALMERIO FRANCESCO: Quaestiones de paroecia in novo Codice, „Periodica de re morali, canonical, liturgica” 73 (1984), s. 379-410.
- DAVID Bernard: Les conseils paroissiaux, „Les cahiers du droit ecclesial” 3 (1986), nr 1, s. 1-35.
- DE PAOLIS Velasio: Los bienes temporales de la Iglesia, BAC, Madrid 2012.
- FAKA Marian: Podstawy prawne parafialnych rad duszpasterskich, „Miesięcznik Kościelny Archidiecezji Poznańskiej” 38 (1987), nr 8, s. 237-242.
- GONZÁLEZ José: El párroco y la administración de los bienes eclesiásticos, „Anuario Argentino de Derecho Canónico” 11 (2004), s. 397-430.
- GÓRECKI Edward: Rady parafialne w obowiązującym prawie kościelnym, „Colloquium Salutis. Wrocławskie Studia Teologiczne” 23-24 (1985), s. 327-340.
- GREEN Thomas J.: Selected Issues in Developing Structures of Diocesan Communion, „The Jurist” 60 (2009), s. 418-441.

- GREEN Thomas J.: *Shepherding the Patrimony of the Poor. Diocesan and Parish Structures of Financial Administration*, „The Jurist” 56 (1996), s. 706-734.
- JANICKI Joseph: *Parishes, Pastors and Parochial Vicars*, [w:] James CORIDEN, Thomas GREEN, Donald E. HEINTSCHEL (eds.), *The Code of Canon Law. A Text and Commentary*, Paulist Press, New York 1985, s. 414-440.
- KARAMBAI Sebastian: *Consultative Bodies Within the Parish According to the 1983 Code of Canon Law*, Pontificia Universitas Urbaniana, Roma 1989.
- KASPRZYK Piotr, BARANOWSKI Zenon: *Parafialna rada do spraw ekonomicznych. Przewodnik dla duszpasterzy i osób świeckich*, Wydawnictwo Diecezjalne, Sandomierz 2001.
- MARIAŃSKI Janusz: *Udział katolików świeckich w życiu parafii. Założenia i rzeczywistość*, Płocki Instytut Wydawniczy, Płock 2008.
- MCDONOUGH Kevin M.: *The Diocesan and Parish Finance Council*, [w:] Kevin E. MCKENNA, Lawrence A. DINARDO, Joseph W. POKUSA (eds.), *Church Finance Handbook*, Canon Law Society of America, Washington 1999, s. 135-149.
- MORRISEY Francis G.: *Class notes, komentarz dotyczący kan. 1280. Dokument niepublikowany, w posiadaniu autora artykułu.*
- O'BRIEN Mary J.: *Instructions for Parochial Temporal Administration*, „Catholic Lawyer” 41 (2001), s. 113-143.
- PERISSET Jean-Claude: *La paroisse. Commentaire des canons 515-572*, Editions Tardy, Paris 1989.
- PRZEKOP Edward: *Przewodnik duszpasterski według Kodeksu Jana Pawła II*, Wydział Duszpasterski, Olsztyn 1990.
- RENKEN John A.: *Church Property Issues: Contemporary Canonical Challenges*, http://www.ccls-scde.ca/News/NL001_2012/2013_Conv/11.J.Renken.doc [dostęp: 20.11.2014].
- RENKEN John A.: *Pastoral Councils. Pastoral Planning and Dialogue among the People of God*, „The Jurist” 53 (1993), s. 132-154.
- RENKEN John A.: *Church Property. A Commentary on Canon Law Governing temporal Goods in Canada and the United States of America*, Alba House, New York 2009.
- SHEA Patric J.: *Parish Finance Councils*, „CLSA Proceedings” 68 (2006), s. 169-188.
- SITARZ Mirosław: *Parafialne rady*, [w:] *Encyklopedia Katolicka*, t. XIV, Lublin 2010, kol. 1328-1330.
- SITARZ Mirosław: *Zarządzanie parafią w sytuacjach nadzwyczajnych*, [w:] Sławoj L. GŁÓDŹ, Józef KRUKOWSKI, Mirosław SITARZ (red.), *Parafia w prawie kanonicznym i prawie polskim*, TN KUL, Lublin 2013, s. 133-154.
- SOBAŃSKI Remigiusz: *Uwagi o strukturze parafialnej rady duszpasterskiej*, „Ateneum Kapłańskie” 81 (1973), s. 133-141.
- SOUSA-COSTA Angelo: *Comentario al can. 537*, [w:] Pio V. PINTO (ed.), *Commento al Codice di Diritto Canonico*, Libreria Editrice Vaticana, Città del Vaticano 1985, s. 325.
- SZTAFROWSKI Edward: *Parafia w hierarchicznej strukturze Kościoła*, „Prawo Kanoniczne” 34 (1991), nr 3-4, s. 51-74.
- TREVISAN Gianni: *L'aiuto al parroco da parte del consiglio per gli affari economici*, „Quaderni di diritto ecclesiale” 25 (2012), s. 437-447.
- WATERS Ian B.: *Bishop's Responsibility in Parish Financial Matters*, [w:] Arthur J. ESPELAGE (ed.), *CLSA Advisory Opinions 1994-2000*, CLSA, Washington 2002, s. 405-406.

WROCEŃSKI Józef: Rady parafialne, [w:] Sławoj L. GŁÓDŹ, Józef KRUKOWSKI, Mirosław SITARZ (red.), Parafia w prawie kanonicznym i w prawie polskim, TN KUL, Lublin 2013, s. 105-132.

WROCEŃSKI Józef: Udział wiernych świeckich w wykonywaniu władzy rządzenia w Kościele partykularnym, „Kieleckie Studia Teologiczne” 8 (2009), s. 215-230.

ŻUROWSKI Marian: Hierarchiczne funkcje zarządzania Kościołem, t. I, ATK, Warszawa 1979.

PARAFIALNA RADA DUSZPASTERSKA A PARAFIALNA RADA DS. EKONOMICZNYCH

STRESZCZENIE

Parafialna rada duszpasterska i parafialna rada ds. ekonomicznych są nowymi instytucjami ustanowionymi przez KPK/83. Dają możliwość aktywnego zaangażowania się świeckich w działalność Kościoła na poziomie parafialnym. Celem artykułu była próba odpowiedzi na pytanie, czy parafialna rada duszpasterska i parafialna rada ds. ekonomicznych mogą być połączone w jedno gremium parafialne.

Przedstawiona analiza obydwóch rad parafialnych wskazuje, że są to odrębne gremia parafialne. Prawodawca w KPK/83 nie przewiduje żadnych wspólnych kompetencji pomiędzy parafialną radą duszpasterską a parafialną radą ds. ekonomicznych. Taki wniosek uznała również Papieska Komisja ds. Rewizji Kodeksu Prawa Kanonicznego. Na pytanie: czy możliwe jest połączenie dwóch rad parafialnych w jedną parafialną radę, autor stwierdza, że prawodawca kodeksowy nie przewiduje takiej możliwości prawnej. Dowodzi temu instrukcja Kongregacji ds. Duchowieństwa o niektórych kwestiach dotyczących współpracy wiernych świeckich w ministerialnej posłudze kapłanów *Ecclesia de mysterio* (15 sierpnia 1997).

Słowa kluczowe: parafialna rada duszpasterska, parafialna rada ds. ekonomicznych

THE PARISH PASTORAL COUNCIL AND THE PARISH FINANCE COUNCIL

SUMMARY

This paper concerns the parish pastoral council and the parish finance council. The question which the Author addresses is whether the parish pastoral council and the parish finance council can be connected together in one parish council. The content of the study shows that the work of both parish councils demonstrates active engagement of the Christian faithful in the life of the parish.

The parish pastoral council is an advisory body which assists the parish priest in his pastoral tasks. The establishment of the parish pastoral council according to can. 536 § 1 is not obligatory. The decision as to whether or not a pastoral council is to be established

in each parish of the diocese is left to the diocesan bishop; following consultation with presbyteral council (can. 536 § 1). The parish pastoral council possesses a consultative vote only and it is regulated by the norms laid down by the diocesan bishop (can. 536 § 2).

The parish finance council is also an advisory body which assists the parish priest in matters of the administration of parish temporal goods in accordance with can. 1281-1288. The establishment of the parish financial council, according to can. 537 is obligatory.

The legislator does not provide the criteria of common competence for both the parish pastoral and the parish financial council. In the instruction on certain questions regarding the collaboration of the non-ordained faithful in the sacred ministry of priest *Ecclesia de mysterio* (15 August 1997) pope John Paul II recommended that: "The parish councils established by universal law cannot be replaced any parallel entity" (art. 5 § 5). Both parish councils can work together for the common good of the parish. In this regard, particular law should lay down rules on such cooperation.

Key words: parish pastoral council, parish finance council